

8.50

enimi Ste
aka vsako
pka, kom
dobi čvr
ko delo
D.
36 ur
ista ura
5-60.
3 leta.
000 ur
evilo, ko
ilo o so

ix) 87

zahtev
51

48

e

cep-

ine

nah

JJ

ru.

za t

ec p

il

do

bi-k

4

Ptuj

na j

j raz

ti in

58

ze,

rans

e 8

estev

j, vi

njiv

poso

ajraz

tud

eželi

4

rodja

ovalce

ise 12

6-50 K

o prav

50 K

jo 14

lasna

(dvo-

Naročnina za celo leto

2 K.

Posemezna številka velja

6 vin.

Naročnina se tudi na

pol leta plačuje in se

mora poslati vnaprej.

Cena oznanil je za eno

stran 64 K, 1/2 strani

32 K, 1/4 strani 16 K,

1/8 strani 8 K, 1/16 strani

4 K, 1/32 strani 2 K, 1/64

strani 1 K.

Pri večkratnem oznanilu

je cena posebno znižana.

Za oznanila (insertate)

uredništvo in upravni-

štvo ni odgovorno.

Uredništvo in uprav-

ništvo je v Ptuj v

gledališkem poslopu

štev. 3.

Štajerc izhaja vsaki drugi

petek, datiran z dnevom

naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli in se

sprejemajo zastojni.

Rokopisi se ne vračajo

in se morajo najdalje do

ponedeljka pred izdajo

dotične številke vpsolati.

Štev. 5.

V Ptuj v nedeljo dne 4. marca 1906.

VII. letnik

Nekoliko besed kmetskemu ženstvu.

„Žena podpira tri vogle pri hiši“, pravi pregovor. Ne bomo trdili, da je vsak pregovor vedno resničen, reči pa moremo, da se ta pregovor našim kmetskimi razmeram popolnoma prilaga in se ne da zlahka odreči. Če iščemo namreč vzroke, zakaj propada danes toliko naših kmetij, pridemo v jako mnogih slučajih do tega, da je bilo slabo gospodinstvo, ki je prouzročilo polom. Slaba gospodinja izpodmaknila je svojo oporo in hiša je pala. Napačno bi bilo toraj, če bi vedno le možu pripisovali krivdo, zakaj noče, pa noče priti do boljše kmetovanja. Ta se lahko trudi in muči, da bi se vzdržal na površju, toda kaj mu pomaga, če ga žena pri tem povsod ovira ali mu dela celo ravno nasprotno ter s tem podira, kar on zida. Da je toraj dobra gospodinja kmetski hiši pravi blagor, o tem ni dvoma. Kakšna pa bodi dobra gospodinja?

Naloga kmetske gospodinjice je popolnoma drugačna, nego mestne gospodinjice. Ako ne prišili te poslednje revščina, ne skrbi za drugo, nego za vzgojo otrok in za postrežbo družine. Kmetska gospodinja mora pomagati pa tudi svojemu možu, ko se ta bori za vsakdanji kruh. Osobito pripada nji vodstvo onih kmetskih opravil, ki se vršijo na domu in blizu doma. Ta naloga je toraj bolj težka, nego jo ima meščanka. Žal pa, da je prišla na deželo med drugimi mestnimi razvadami tudi ta, da so priče kmetske gospodinjice vedno bolj posnemati meščansko življenje. Gorjé našemu kmetski, če bo šlo v tem oziru tako naprej, kakor je šlo zadnja desetletja. Mi nismo sicer za one, ki smatrajo svojo ženo za nekako sužnjo ter jo silijo k najtežjim opravilom, toda popolnoma smo tudi proti onim, ki mislijo, da je žena igrača ter jo

imajo samo za zabavo. Kmetski ženi ne pripada toraj samo delo okoli ognjišča, ampak njeno delo razširja se po celem dvoru in celo po vrtu. Posebno je izročeno v njeno oskrbo varstvo raznih pridelkov, reja domačih živali in izkoriščanje domačih pridelkov.

Da bo zamogla vršiti gospodinja to težko nalogo, treba je, da ima tudi potrebno zmožnost. Bogu bodi pa potoženo, da se naše ženstvo za vse drugo prej pobriga, nego za to, kako bi si to zmožnost pridobilo. Res je, da nimamo še niti enega lista, kjer bi se mogle naše gospodinjice učiti, kako se jim je ob raznih prilikah obnašati, toda tudi v gospodarskih listih bodo našle marsikaj, ki se prav njih tiče. Mlekarstvo, vrtnarstvo, prešičjereja, kolikor toliko tudi živinoreja, cvetličarstvo, uporaba sadja so predmeti, katere vodi na deželi večinoma žena. Toda te stvari so ji predolgočasne, ona bere rajši romane, kakor se imenujejo že taki spisi, ki dražijo pač človeško domišljijo, nimajo pa za praktično življenje nobenega pomena. Zato pa nima čestokrat naše ženstvo niti pojma o gospodinjstvu. Če povem, da poznam mlado gospodinjico, ki je podložila kokli jajca svojih kokoši, katere niso videle še živ dan petelina, pa je dovolj rečeno.

Ženstvo naših večih posestnikov je navadno bolj podobno meščanskim damam nego kmeticam, zato se ne peča rado s priprostim delom. Ono se briga kvečemu v kuhinji in v sobah. Ženstvo majhnih posestnikov pa je pri nas splot sicer jako pridno na polju, premalo se pa briga za ono delo, ki pritiče prav za prav gospodinjici. Da dobimo pri nas premalo gospodinj v pravem kmetskem pomenu, smo pa sami krivi, ker svojih deklet prav ne vzgajamo. Nekaterim dajemo preveč meščansko vzgojo, drugim pa preveč „možko“ vzgojo. Jako se varamo, če mislimo, da dobimo iz finih mestnih zavodov dobre kmetske gospodinjice. Mlada dekleta, ki pridejo tu v

dotiko z mestnimi gospodičnami, nalezajo se od njih v kratkem tudi mestnih nečimernosti. Naprej se začnejo šopiriti z raznimi „flokami“, „špicami“, a predno se vrnejo na deželo, nataknejo si še klobuk na glavo. Take gospice seveda ne bodo šle več molzt kravali celo postiljat prešičem. Zato so bolj sposobne za lahko mestno življenje, nego za težko kmetsko delo. Seveda je gorjé marsikateremu kmetovalcu, če dobi za ženo, mesto kmetske, tako gospodično. Ako nima dovolj poguma, da bi jo po svojem preustroji, je izgubljen. Ne rečemo, da se vsa dekleta, ki pridejo v mesto, koj pogospodijo. Bog vari, če bi bilo tako! Mi priporočamo celo, naj gredo tudi dekleta nekoliko v svet, osobito v šole, da se morejo izučiti kaj več, nego se zamorejo navaditi doma pri materi ali pa samo v ljudski šoli, toda kadar izbiramo kraj in šole, kamor jih hočemo poslati, bodimo previdni! Pred vsem priporočamo kmetskimi dekletom gospodinjško šolo. Če je pa dobila katera več znanosti, nego druga, ni ji treba, da se izneveri svojemu kmetskemu stanu! Izobraženih kmetov tudi potrebujemo!

Zgoraj smo rekli, da dajemo nekaterim našim dekletom preveč „možko“ vzgojo. S tem hočemo reči, da se druga kmetska dekleta vzgajajo tako, kakor se vzgajajo kmetski fantje, toraj bolj za delo na polju, v vinogradu itd., premalo se jih pa uči gospodinjiti. Znano nam je več slučajev, da ni znala mlada nevesta svojemu možu niti juhe skuhati ali pa srajce zakrpati. Taka vzgoja ni prava. Če ne zna mati raznovrstnih hišnih opravil, pošljejo naj se dekleta v boljše družine, da se jih tam priučijo.

Če govorimo že o kuhanju, rečemo naj še, da je kuhanje kmetski kakor tudi meščanski gospodinjici najbolj potrebno znanje, ki si ga mora pridobiti. Dobra kuharica napravi iz navadnih, priprostih tvarin tečno jed, nasprotno

Kako se je Cafova Hana omožila!

„Tega špota pa vendar nočem čakati, da bi jaz ledek umrla!“ je pravila pred kakimi 20 leti sestra nekake spodnjestajerske župnika, ki tako rad popeva tisto okroglo: „Ko se je Noe postaral, se je pri Bogu pošvaral — In tisto dekle je govorilo takrat one besede v imenu večine deklet, marsikatera res se po nebesih toli ne hrepeni kakor po — ženinu! Taka je bila tudi Cafova Hana. Kako se vam je omožila, tu na kratko povem.

Hanica je bila prav lušno in fletno spodnjestajersko dekle. Doma pri očetu, ki je bil gostilničar in vdovec, je rada gostom postregla in med tistimi je najbolj stimala živahnega Talijana s črnimi koderc, ki je tam po leti „pekel“ cigel (opeko). Ko je nastala jesen in lastavice so odletele v toplejše kraje, zahrepenel je tudi črnooki Talijan po topli svoji domovini, ali Hanici je pred odhodom obljubil večno zvestobo in da bo že za njo skrbel.

Pol drugo leto pozneje. Talijana nazaj ni bilo, ali obljubo je držal. Nekoč je šla Hanica vsa vznemirjena v mesto na pošto. Pri postnem uradu je rahlo potrkala na vrata in ponudila nekoliko boječee in v zadregi se smehljajoč denarno nakaznico (geldanvazung) mlademu poštarju. Poštar, vesel dečka, je prav po mosterskopogledal najpoprej dekle in potem nakaznico; vse je bilo prav — ter je izplačal Hanici 10 K, zraven pa je vprašal, zakaj od nakaznice ni odrezala kupona, ker je na njem Talijan nekaj za njo napisal.

„Tako?“ se je začudila Hanica. „Ja veste, gospod, jaz ne znam brati, bodite tako uljudni in preberite mi to vi.“

Mlad postmistr bere: „Pošiljam ti 10 K in tisoč sladkih poljubov!“ Pri tem postmistr se enkrat pogleda zapeljivo lepo dekle ter resno pravi: „Denar si že vzela, zdaj ti takoj moram še puserle izročiti!“ In dekle, vse veselo, ga objame ter prejme svoj porcijon poljubov, ki jih ji je Talijan poslal. Doma pa je djala: „No, zdaj pa je že res na tej pošti vse tako küšno uravnano — puserli se že tudi dobivajo po poštni nakaznici.“

Pet let pozneje. Nevesta Hana je šla h g. župniku k ženitovanjskemu izpraševanju. Zopet rahlo in boječee potrkala in ko je stopila, so jo g. župnik, ki so še nekaj na mizi pisali, takoj začeli izpraševati iz krš. nauka.

„No, Hanica, povej mi, kdo pa te je odrešil?“ Hanica je zardela, kakor so že naše kmečke neveste in srmožljivo odgovori g. župniku: „Lepo zahvalim za vprašanje, gospod, vejo, tisti Talijan . . .“

„Ne, ne, jaz mislim, kdo je tvojo dušo odrešil!“ so ji pojasnjevali g. župnik.

Tri tedne pozneje. V teh preteklih par letih je imela naša Hana s Talijanom že malo familijo in župnijski urad je Talijanu obljubil, da ga zastojni poroči, samo naj bo enkrat vsemu konec. V nedeljo po večernicah je imela biti poroka, toda — Talijana ni bilo blize cerkve! Doma se je toli nasrkal te žlahtne kapljice,

da ga noge niso mogle več nesti in ohcajt je splaval po vodi. Med tednom pa se je Talijanu zabičilo, naj zanesljivo pride drugo nedeljo k poroki. G. kaplan, ki ga je imel poročati, je že od daleč zapazil, kako se ženin Talijan zopet nekako sumljivo in nevarno guglja na vse strani kakor Noetova barka ter mu je rekel: „Ti, presneti kerlec, zakaj pa te ni bilo zadnjo nedeljo k poroki?“

„No, no, gospod šimfali pa me ne bodo!“ odgovoril je nevoljno natrkani ženin. „Saj jaz zdej itak ne maram več za bahlje in le vi sami me silite, da si jo vzamem. Ako vam ni prav, potem srečno!“ In kaplan je moral zlepa miriti razburjenega Talijana, da mu ni ušel od neveste. Po poroki, ko je bil Talijan že zvezan, pa je vendar kaplan omenil nevesti: „Pa bi ti imela vendar malo poskrbeti, da ne gre pijan k poroki!“

„Ja vejo, gospod,“ odgovorila je Hana, morala sem ga pustiti, da se je nekaj na kurajzo napil, sicer ni hotel z menoj nikamor iti.

Zopet par let pozneje. Hana ni bila v zakonu popolnoma srečna in Talijan z njo tudi ne. Mladim ljudem se sanja, da ta zakonski stan so prava nebesa, celi paradiz, kar vselej ni res! Ko je nekoč v šoli vprašal veroučitelj Talijanovega otroka, koliko je sv. zakramentov, tisti je odgovoril: „Šest!“ — Kako to, ali jih ni sedem? — „Ne, pravi deček, naš ata doma vedno pravi, da zakrament sv. zakona in sv. pokore sta glih!“ — In s tem končam!

*) To se je zgodilo in tisti kaplan je zdej za župnika blizo Ptuja.